

MÔJ PLÁN

VOLEBNÝ PROGRAM

BRATISLAVSKÝ KRAJ
V ROKU **2030**

www.droba.sk

VÍZIA

Bratislavský kraj je naším domovom – miestom, kde vychovávame naše deti, pracujeme a prežívame každodenné radosti aj starosti. Zároveň žijeme v metropole Slovenska, ktorá si dlhodobo **nesie stigmú ekonomicky najrozvinutejšieho regiónu**. Skutočná vyspelosť kraja sa nemeria iba štatistikami a číslami, ale predovšetkým tým, ako sa tu ľuďom skutočne žije.

Posledné roky sú naša doprava, školy, sociálny systém, zdravotníctvo aj životné prostredie vystavené obrovskej skúške, a to najmä z dôvodu prudkého a neriadeneho nárastu obyvateľov, čomu neprispieva ani prežitý a **zastaraný systém fungovania štátu**, ktorý nepomáha pri efektívnom riešení každodenných výziev.

Mojou víziou do roku 2030 je vrátiť do nášho kraja rovnováhu a vybudovať región, kde bezpečná, ekologická a rýchla verejná doprava nie je luxusom, ale bežným štandardom; región, ktorý nekompromisne chráni vodu a pôdu ako tie najvzácnejšie prírodné zdroje; región, ktorý sa nebojí zavádzať reformy vo vzdelávaní a sociálnych službách; región, ktorý dbá na prevenciu a zdravie svojich obyvateľov; a tiež región, ktorý si ctí svoju históriu a tradície a prináša autentické zážitky.

Zároveň som presvedčený, že spoločne rozbehneme **modernizáciu Slovenska** a začneme ho pretvárať na štát, ktorý je funkčný, ekonomicky stabilný, a efektívny v správe vecí verejných, **kde systém bude fungovať pre ľudí**, nie ľudia pre systém.

DURODROBA

SÚČASNÝ STAV

Neustály pohyb ľudí je bežnou súčasťou ich života. Akákoľvek aktivita, ktorú dnes vykonávame je podmienená nejakým presunom. **Bratislavský kraj** a mesto Bratislava, ako ekonomické a administratívne centrum Slovenska, **je prirodzene najviac zaťažované každodenným pohybom obyvateľov**, návštevníkov ale aj tovarov. Situácia sa neustále zhoršuje vďaka dvom dlhodobým trendom, ktoré môžeme v našom kraji pozorovať. Prvým je neustály rast počtu obyvateľov spôsobených prisťahovaním obyvateľov z iných krajov Slovenska, kde za 10 rokov môžeme sledovať nárast o viac ako 100 000, a druhým je sťahovanie obyvateľov z Bratislavy do okolitých obcí.

Štát v posledných rokoch investoval **veľké finančné prostriedky do diaľnic a rýchlostných ciest**, čo do istej miery pomohlo znížiť tranzitnú dopravu cez Bratislavu, zároveň **zvýšilo motiváciu pre ľudí využívať na dochádzanie predovšetkým auto**. Túto skutočnosť potvrdzujú tiež dáta o využívaní regionálnej autobusovej dopravy, kde počet cestujúcich za posledné roky stagnuje.

Bratislavský samosprávny kraj si do roku 2050 stanovil v rámci oblasti udržateľnej mobility **dosiahnutie rovnovážneho stavu medzi využívaním osobnej automobilovej a verejnou dopravou**. Tento cieľ je možné dosiahnuť jedine vďaka kombinácii opatrení smerujúcich do rôznych druhov dopravy.

Udržateľná doprava v našom regióne preto musí stáť predovšetkým na **koľajovej doprave**, ktorá je vzájomne prepojená a umožňuje rýchle a efektívne cestovanie vrátane prestupov s využitím auta, bicykla alebo chôdze. Zároveň je ale nevyhnutné riešiť **úseky ciest s vysokou intenzitou dopravy**, v mnohých prípadoch presahujúcou 30 tisíc áut denne. Pri správne zvolených opatreniach môžeme vyriešiť aj problém so znečisteným ovzduším – teda s tuhými emisiami a prachovými časticami, keďže jednotlivé okresy Bratislavského kraja dlhodobo patria medzi okresy s najväčším znečistením tuhými emisiami a emisiami oxidu dusíka.

Vybudovanie **funkčného integrovaného dopravného systému** si však vyžaduje úzku spoluprácu hlavného mesta, kraja, mestských častí, miest a obcí, ako aj koordináciu so Železnicami Slovenskej republiky a Ministerstvom dopravy SR.

MOJÍM CIEĽOM DO ROKU 2030 JE:

- o v spolupráci s partnermi **presadzovať modernizáciu a rozširovanie električkových radiál** vrátane budovania prestupných bodov na území mesta medzi električkovou a vlakovou dopravou a zvyšovania kapacity železničných tratí v smeroch na Galantu a Komárno;

- o v spolupráci s partnermi **pokračovať v systematickom budovaní siete prestupných terminálov, záchytných parkovísk a bodov prepájajúcich viaceré druhy dopravy** s cieľom vytvorenia moderného a efektívneho dopravného systému na území kraja (autobusové stanice Stupava, Senec, Modra, prestupné terminály Báhoň, Budmerice, Vajnory, Podunajské Biskupice a ďalšie);

- o **pokračovať v rozvoji integrovaného dopravného systému** za účelom skvalit-

ňovania poskytovaných služieb a zvyšovania atraktivity verejnej osobnej dopravy (rozvoj predajných kanálov, modernizácia dispečingu, rozvoj informačných systémov na zastávkach prostredníctvom osadenia okolo 130 nových informačných tabúl poskytujúcich cestujúcim aktuálne informácie o presnom príchode autobusu, jeho naplnenosti a mimoriadnych situáciách);

- o **rozbehnúť projekty vybudovania obchvatov a dopravnej infraštruktúry v mestách a obciach s najvyššou intenzitou dopravy** (vybudovanie obchvatu Modry ako prvej etapy obchvatu Malokarpatska, obchvat Malaciek severným prepojením ciest I/2 a II/590, rozšírenie cesty II/503 v Senci vrátane obchvatu Pezinka a pokračovať s prípravou ďalších etáp, úprava križovatky II/503 s III/1062 v Senci);

- o **pokračovať v systematickej komplexnej obnove**

a rekonštrukcií ciest II. a III. triedy vrátane mostov v správe župy (napr.: cesta II/590 Malacky – Studienka – hranice kraja, II/502 Svätý Jur – Pezinok a Modra – Dubová-Častá – hranice kraja, II/126 – Nová Dedinka – Tureň – Hrubý Šúr a ďalšie vrátane vybraných ciest III. triedy spolu s komplexnou celoročnou starostlivosťou vrátane starostlivosti o cestnú zeleň);

- o **pokračovať v budovaní bezpečných segregovaných navzájom poprepájaných cyklotrás vrátane cyklolávk** prioritne zameraných na prepájanie okresných miest s Bratislavou (Vinohradnícka cyklotrasa Svätý Jur – Pezinok – Modra; Malodunajská cyklotrasa – Vrakuňa – Most pri Bratislave – Zálesie; cyklolávka cez Malý Dunaj Zálesie – Malinovo) a poskytovať plnú podporu a súčinnosť mestám a obciam pri realizácii ich projektov cyklotrás.

SÚČASNÝ STAV

Bratislavský kraj má výnimočné prírodné bohatstvo – kvalitnú pitnú vodu, vzácné lužné a karpatské lesy a množstvo chránených území. Táto hodnota si vyžaduje osobitnú starostlivosť pri riešení problémov, ktorým kraj čelí. Bratislava a celý kraj sú zároveň administratívnym a hospodárskym centrom Slovenska, kde sa nachádza veľké množstvo verejných budov. Mnohé z nich sú energeticky náročné na prevádzku a predstavujú veľkú finančnú záťaž pre rozpočty štátu aj samospráv.

Naša najdôležitejšia surovina – povrchová a podzemná voda – je priamo ohrozená environmentálnymi záťažami a nedostatočnou kapacitou vodohospodárskej infraštruktúry, najmä kanalizácií a čističiek odpadových vôd. Napríklad objem čistenia odpadových vôd v okresoch Pezinok a Senec je jeden z najnižších na Slovensku. K tomu sa pridáva neriadený rozvoj sídiel a zhoršujúci sa stav pôdy, v dôsledku čoho výrazne klesla jej schopnosť zadržiavať vodu. Je to o to citlivejšie, **že Bratislavský kraj je zároveň metropolitným regiónom aj oblasťou s jednými z najúrodnejších pôd na Slovensku** a veľkým potenciálom pre poľnohospodárstvo založenom na aplikovanom výskume.

Klimatická zmena už dávno nie je len fráza – jej dôsledky pociťujeme čoraz častejšie. Vlny horúčav a sucho na jednej strane, privalové dažde a bleskové povodne na strane druhej, majú výrazný sociálny, ekonomický aj environmentálny dopad na fungovanie samospráv aj na zdravie a život obyvateľov. **Najviac ohrozené sú pritom zraniteľné skupiny** – seniori, deti či zdravotne znevýhodnení občania.

Osobitnou výzvou je aj efektívne **zhodnocovanie stále väčšieho množstva komunálneho odpadu**, čo je prirodzeným dôsledkom rastúceho počtu obyvateľov. Bratislavský kraj vo všeobecnosti patrí medzi územia s najvyššou produkciou odpadu presahujúcou hodnoty viac ako 500 kilogramov odpadov na osobu za rok.

Energetická efektívnosť, adaptácia na klimatickú zmenu a ochrana životného prostredia nikdy neboli takou prioritou ako teraz. Dnes však už vieme, ako pristupovať k budovám tak, aby nielen dobre vyzerali, ale šetrili verejné financie, aj vďaka využívaniu obnoviteľných zdrojov energie. Vieme, ako pomocou zelenej a modrej infraštruktúry meniť tvár krajiny, lepšie zadržiavať a hospodáriť s vodou, a tak vracať poľnohospodársku funkciu degradovaným územiám kraja. A vieme aj to, ako účinne chrániť životné prostredie prostredníctvom integrovaných klimaticko-energetických a inovatívnych riešení. V tomto smere chceme pokračovať.

MOJÍM CIEĽOM DO ROKU 2030 JE:

o vytvoriť **z ochrany vodných zdrojov** na našom území absolútnu **celospoločenskú prioritu**, ktorá sa prejaví v zvýšení odkanalizovanosti územia nášho kraja, v modernizácii a skapacitnení kanalizačnej siete a čističiek odpadových vôd, ako aj v presadzovaní alternatívnych hospodársky efektívnych a adresných riešení v neodkanalizovaných oblastiach s dôrazom na využívanie dažďovej vody a minimalizáciu jej odvádzania kanalizačnými sieťami, predovšetkým **v územiach s chránenými zdrojmi pitnej vody**; zároveň je potrebné zabezpečiť stabilné a bezpečné zásobovanie pitnou vodou všetkým obyvateľom kraja (vyriešenie zložitej situácie s dodávkami pitnej vody v obci Závod a pod.)

o **rozvíjať spoluprácu s obcami a mestami pri zmierňovaní negatívnych dôsledkov zmeny klímy** ako v intraviláne, tak v extraviláne, a to predovšetkým podporou opatrení na zachytávanie a využívanie zrážkovej vody, obnovou a modernizáciou hydromelioračných systémov, výsadbou listnatých alejí popri cestách a chodník-

koch, výsadbou vetrolamov, využívaním priepustných povrchov a pod.;

o **dobudovať Kampus bioenergetiky a krajinotvorby v Bernolákove**, kde vznikne špičkové centrum excelentnosti vo vzdelávaní odborníkov v oblastiach vodného hospodárstva, krajinárskej tvorby, ochrany životného prostredia a cirkulárnej ekonomiky a živé laboratórium a testovacie prostredie (living-lab a testbed) pre aplikáciu inovácií do praxe a vzdelávania;

o **pokračovať v zvyšovaní energetickej efektívnosti budov škôl a sociálnych zariadení vo vlastníctve župy**, s dôrazom na rozvoj energetických komunit a kvalitný energetický manažment postavený na systematickom riadení nákupu a spotreby energií;

o **v spolupráci s partnermi rozbehnúť projekty budovania nízkoenergetických a klimaticky priaznivých zón** – Pankúchova a Ružová dolina;

o **naďalej rozvíjať povedomie a osvetu o témach ochrany životného prostredia** neustálym rozširovaním ponuky environmentálneho vzdelávania a výchovy

pre všetky skupiny obyvateľov, ako aj prinášať inovácie a aplikovaný výskum a špecifické vzdelávacie aktivity pre učiteľov v témach vody a Dunaji v našom Ekocentre v Čunove;

o **aktívne rozvíjať spoluprácu s partnermi na rozvoji a zveľaďovaní prírodného prostredia Dunajských luhov**, s osobitným dôrazom na Bratislavské a Biskupické luhy ako územia európskeho významu, za účelom ich ochrany a zároveň sprístupnenia obyvateľom a návštevníkom Bratislavy;

o **v spolupráci s partnermi prinášať integrované a inovatívne riešenia v rámci prepájania opatrení adaptácie na zmenu klímy, energetickej efektívnosti a ochrany životného prostredia**, napr. pri nakladaní s komunálnym odpadom, ale aj pri obnove úrodnosti a biologickej aktivity vinohradov a poľnohospodárskej krajiny.

o **naďalej posilňovať iniciatívu a tlak** na príslušné orgány za účelom zabezpečiť realizáciu sanácií environmentálnych záťaží s vysokou prioritou na území kraja, ktoré predstavujú vážne riziko pre zdravie obyvateľov

SÚČASNÝ STAV

Výnimočnosť kraja netvoria len jeho prírodné danosti, ale predovšetkým ľudia – tí, ktorí tu žijú, budujú hodnoty a rozvíjajú tento región. Bratislavský kraj je vďaka svojmu charakteru a prítomnosti hlavného mesta prirodzene atraktívny aj pre obyvateľov iných regiónov, ktorí sem každoročne prichádzajú za prácou a novým životom. **Za posledných 10 rokov sme sa z tretieho najmenšieho stali tretím najväčším krajom na Slovensku.** Musíme si však úprimne priznať, že rast počtu obyvateľov dosiahol pomyselný bod zlomu – čo sa prejavuje najmä v dostupnosti a kvalite služieb, ktorým sa už často nedokážeme dostatočne prispôbiť.

Demografia je k nám neúprosná. Počet obyvateľov nášho kraja síce rastie, no zároveň začíname pozorovať trend negatívneho prirodzeného prírastku. Čo znamená, že **v kraji zomiera viac ľudí, ako sa ich narodí.** Obyvatelia sa síce dožívajú vyššieho veku, no skracuje sa počet rokov, ktoré prežijú v dobrom zdraví. To vytvára čoraz väčší tlak na sociálny a zdravotný systém. Je to zároveň obraz fungovania zdravotníctva na Slovensku, kde prevláda klinický prístup, často v nevyhovujúcich podmienkach, na úkor prevencie, ktorá ako téma verejnej politiky prakticky neexistuje. Výsledkom je, že preventívne prehliadky pravidelne navštevuje v priemere len každý štvrtý obyvateľ nášho kraja, a výskyt chronických neprenosných ochorení na Slovensku za posledných 10 rokov stúpol o viac ako 30 % – od nadváhy a obezity až po starecké demencie, Alzheimerovu a Parkinsonovu chorobu. **Prevencia však nie je len témou zdravotníctva, ale otázkou životného štýlu každého z nás.** Náš prístup k nej formuje prostredie, v ktorom sme sa narodili a žijeme, ako aj školské prostredie, kde zdravotná gramotnosť a všestranný pohybový rozvoj v rámci formálneho vzdelávania stále výrazne chýbajú.

Práve **vzdelávanie bolo jednou z mojich hlavných priorít od nástupu do pozície župana** v roku 2017. Som skutočne hrdý na to, čo sa nám v kraji za 9 rokov podarilo vybudovať – centrá odborného vzdelávania a prípravy, rozbehnuté projekty stredoškolských kampusov, nové školské športoviská či zrevitalizované areály. Veľmi si vážim aj spoluprácu so starostami a primátormi našich obcí a miest, ktorá bola od začiatku otvorená a férová.

Jej výsledkom sú **desiatky miliónov eur, ktoré sme za ten čas priniesli aj do materských a základných škôl.** Dnes už však kvalitu vzdelávania nedeterminuje len kvalita školskej infraštruktúry, ale predovšetkým kvalitný ľudský kapitál, ktorého je na našich školách nedostatok. V našom kraji je nielen najvyšší priemerný počet detí v triedach, ale aj najvyšší priemerný počet detí na jedného učiteľa. V roku 2026 nás v oblasti vzdelávania, prevencie, sociálnych vecí a zdravotníctva neohrozuje len modernizačný dlh a kvalita infraštruktúry, ale predovšetkým modernizačný dlh a kvalita samotného systému verejnej politiky – neadresného, neefektívneho a zastaraného. Napriek tomu sa už dnes snažíme prinášať reformné riešenia a projekty, ktoré ďaleko presahujú kompetencie župy. Chceme pokračovať v rozvoji vzdelávania, ktoré bude flexibilné pri reflektovaní spoločenských zmien, adresné pri uplatnení absolventov a efektívne v spolupráci s praxou a aplikovaným výskumom. Rovnako chceme pokračovať vo vytváraní ponuky kvalitných sociálno-zdravotných služieb pre všetky cieľové skupiny obyvateľov kraja, ako aj v podpore nájomného a dostupného bývania pre pracovníkov vo verejných službách v našom kraji.

MOJÍM CIEĽOM DO ROKU 2030 JE:

V oblasti sociálnych služieb a zdravotnej starostlivosti

- **pokračovať v rozvoji adresných a dostupných sociálno-zdravotných služieb** v nadväznosti na demografický vývoj a potreby územia, prostredníctvom:

- o **Dokončenia rozbehnutých projektov** – Špecializované zariadenie pre osoby s poruchami autistického spektra v dospelom veku na Znievskej ulici, a I. etapu vybudovania zariadenia v Záhorskej Bystrici ako súčasť procesu transformácie sociálnych služieb v DSS a ZpS Kaštieľ v Stupave;

- o **Rozbehnutia nových projektov** – II. etapa vybudovania zariadenia v Záhorskej Bystrici, rekonštrukcia priestorov na Bullovej ulici (ambulantná forma pre dospelých autistov), rekonštrukcia priestorov na Hontianskej ulici (pobytová forma pre osoby s mentálnym postihnutím a dospelých autistov) rekonštrukcia priestorov na Jankolovej ulici (pobytová forma pre do-

spelí autistov), rekonštrukcia ZSS ROSA (ambulantná forma pre osoby s poruchou autistického spektra pre deti a dospelých);

- v spolupráci s partnermi v území **zabezpečiť dostupnú a kvalitnú sieť komplexných sociálnych služieb**, od najnižšej po najvyššiu mieru intervencie, vrátane aplikácie inovatívnych prístupov a riešení (domáca a terénna starostlivosť, asistívne technológie, sociálne podnikanie);

- o **rozvíjať koncept medzigeneračného vzdelávania** ako nástroja udržania seniorov v aktívnom živote;

- o **sprístupňovať areály a priestory v našich budovách v období horúčav** ako klimaticky priaznivých zón pre seniorov a zraniteľné skupiny;

- o **transformovať a rekonštruovať nevyužívané budovy internátov vo vlastníctve župy na dostupné nájomné bývanie** pre našich zamestnancov vo verejných službách ako formu nefinančného benefitu;

- o **rozvíjať primárnu prevenciu ako samostatnú verejnú politiku** s cieľom implementovať koncept „Zdravia vo všetkých politikách“, rozvíjať koncept Medicíny 3.0 a poskytovať prevenčné programy na školách, v sociálnych a zdravotníckych zariadeniach a pre verejnosť;

- o **podporovať výstavbu novej koncovej nemocnice vo Vajnorochoch;**

- o **pokračovať v zvyšovaní kvality poskytovanej zdravotnej starostlivosti v Poliklinike Karlova Ves** prostredníctvom investícií do infraštruktúry, vybavenia a ľudského kapitálu;

- o **zrekonštruovať budovu a príľahlý areál na Donnerovej ulici** (elokované pracovisko Polikliniky Karlova Ves) s cieľom zvýšiť kvalitu poskytovaných služieb detského rehabilitačného stacionáru a detského psychiatrického stacionáru, a zároveň vytvoriť centrum včasnej intervencie;

- o **zrekonštruovať budovu Zdravotného strediska na Rovniankovej ulici** a hľadať ďalšie možnosti rozvoja dostupnej a kvalitnej špecializovanej zdravotnej starostlivosti;

- o **podporovať zvyšovanie atraktivity pre zriaďovanie ambulancií** všeobecných a detských lekárov v rámci Bratislavského kraja prostredníctvom dotačných nástrojov kraja.

V oblasti vzdelávania

- o **dobudovať a dať do prevádzky projekty stredoškolských kampusov**, kde vzniknú špičkové centrá excelentnosti pre odborné vzdelávanie odborníkov v oblasti primárnej prevencie a zdravej spoločnosti (Kampus zdravia a športu v Petržalke), vodného hospodárstva, krajiny tvorby a bioenergetiky (Kampus bioenergetiky a krajiny tvorby v Bernolákove), vinárstva, vinohradníctva a ovocinárstva (Vinársko-ovocinársky kampus v Modre);

- o **v spolupráci s partnermi vytvoriť z kampusov živé laboratóriá a testovacie prostredia** (living-lab a

testbed) pre aplikáciu inovácií do vzdelávania a praxe;

- o **pokračovať v optimalizácii siete stredných škôl v našej zriaďovateľskej pôsobnosti** za účelom kontinuálneho zvyšovania úrovne vzdelávania, vrátane zvyšovania štandardu a kvality vybavenia našich škôl a podpory profesionalizácie a vzdelávania ľudského kapitálu;

- o **zavádzať motivačné finančné a nefinančné nástroje** pre nových kvalifitných a kvalifikovaných odborných pedagogických zamestnancov v nedostatkových odboroch;

- o **zvyšovať úroveň vzdelávania na našich gymnáziách** prostredníctvom podpory spolupráce a ich efektívnejšieho prepájania na univerzity a vysoké školy;

- o **zavádzať princípy zdravej spoločnosti do prostredia škôl**, najmä rozvojom zdravotnej gramotnosti, vytváraním podmienok pre všestranný pohybový rozvoj, reformou školského stravovania, revitalizáciou školských

areálov a športovísk, vzdelávaním a mentoringom študentov, pedagogických a nepedagogických pracovníkov na školách v témach prevencie a podpore zdravého životného štýlu;

- o **transformovať a rekonštruovať nevyužívané budovy internátov vo vlastníctve župy na dostupné nájomné bývanie** pre našich zamestnancov vo verejných službách ako formu nefinančného benefitu;

- o **pokračovať v rozvíjaní systematickej spolupráce našich stredných škôl a univerzít a vysokých škôl** v rámci zdieľania vysokokvalifikovaného ľudského kapitálu, rozvoja spoločných študijných programov a výskumných projektov;

- o **v spolupráci s partnermi vytvoriť program kontinuálneho a adresného manažmentu talentov** a ich následného uplatnenia na trhu práce, efektívnym prepájaním všetkých úrovní vzdelávania, od materskej po vysokú školu.

SÚČASNÝ STAV

Hoci je náš kraj obľúbený tak medzi domácimi, ako aj zahraničnými turistami, stále ho považujem za neobjavenú destináciu. Prirodzeným magnetom cestovného ruchu je Bratislava, no **významný potenciál sa ukrýva aj v iných kútoch nášho regiónu** – v Podunajsku, Malokarpatsku a na Dolnom Záhorí. Bratislavský kraj má unikátnu polohu na hranici dvoch štátov a v povodí Dunaja a Moravy. Územím kraja sa tiahnu Malé Karpaty na úpätí ktorých sa tiahnu vinohrady s bohatou vínnou kultúrou, jedinečnou gastronómiou a historickým dedičstvom. Tento potenciál však dnes zostáva len čiastočne využitý – návštevnosť sa sústreďuje najmä na niekoľko najznámejších lokalít, ktoré čelia nadmernému tlaku, zatiaľ čo zvyšok kraja zostáva pre návštevníkov prakticky neobjavený. Priemerná dĺžka pobytu je nízka. Kraj tak funguje skôr ako miesto krátkeho výletu než ako destinácia na viacdňový pobyt, pričom chýbajú tematické trasy a produkty, ktoré by prepájali pamiatky, gastronómiu, vinárstvo, remeslá a miestnych poskytovateľov služieb do ucelenej ponuky.

Problémom zostáva aj nedostatočná diverzifikácia hospodárskej činnosti – priemysel aj sektor služieb sú sústredené najmä v Bratislave, hoci tvoria významnú časť zamestnanosti obyvateľov z celého kraja. **Udržateľný cestovný ruch pritom musí vychádzať práve z lokálnej ekonomiky** – z poľnohospodárskej činnosti, podpory lokálnych producentov a autenticity, ktoré by v prepojení na historické tematické trasy, kultúrny a kreatívny priemysel mohli vytvárať unikátnu ponuku produktov a podporovať rozvoj viacdňového cestovného ruchu. V súčasnosti však chýba systematická podpora lokálnych producentov, malých a stredných podnikov aj sociálnych podnikov, ktoré by dokázali zachytiť väčšiu časť príjmov z cestovného ruchu, premeniť ich na stabilné celoročné pracovné miesta a znížiť tak potrebu obyvateľov cestovať za prácou mimo domova. Chýbajú aj priestory na vzdelávanie a spoluprácu miestnych producentov – napríklad v oblasti vinárstva a ovocinárstva, kde región napriek svojmu potenciálu nemá zázemie na výmenu skúseností a zavádzanie inovácií.

Kvalita cestovného ruchu však nestojí len na infraštruktúre a produktoch – stojí predovšetkým na ľuďoch, ktorí v tomto segmente pracujú. Systematická podpora celoživotného vzdelávania pracovníkov v sektore – od gastronómie a sprievodcovskej činnosti cez remeslá až po manažment turizmu – dnes chýba. Nové technológie, digitálne služby aj nároky návštevníkov sa pritom menia čoraz rýchlejšie a vyžadujú ľudí, ktorí dokážu držať krok.

Cestovanie bez auta je dnes v kraji skôr výnimkou než reálnou alternatívou. **Turistické ciele nie sú dostatočne prepojené s verejnou dopravou, cyklotrasami ani pešími trasami a chýbajú riešenia posledného kilometra**, ktoré by spájali železničné a autobusové uzly s turistickými cieľmi. Aj napriek výhodnej polohe na Dunaji a Morave zostáva potenciál vodnej dopravy a vodáckeho turizmu len málo využitý. Rovnako nedostatočná je dnes aj dostupnosť predovšetkým menej známych turisticky atraktívnych lokalít turistickej ponuky – pri plánovaní dopravy, trás, informačných systémov ani samotných zážitkov sa systematicky nezohľadňujú princípy univerzálneho dizajnu, čím zostáva časť ponuky málo dostupná pre osoby so zdravotným postihnutím, seniorov aj rodiny s deťmi.

Rozvoj cestovného ruchu zatiaľ dostatočne nezohľadňuje ani limity územia. Chýba pravidelné sledovanie jeho vplyvu na prírodu, dopravnú a technickú infraštruktúru, dostupnosť bývania či spokojnosť miestnych obyvateľov, a teda aj nástroje na včasnú reakciu v prípade, že návštevnosť prekročí únosnú kapacitu daného miesta.

Dnes, viac ako kedykoľvek predtým, je tiež potrebné zdôrazňovať **demokratizáciu kultúry, ktorá musí organicky vychádzať z komunít**, byť prístupná každému a všade a predovšetkým byť slobodná – bez nátlaku a cenzúry.

MOJÍM CIEĽOM DO ROKU 2030 JE:

- o **dobudovať a priviesť do prevádzky projekt Vinársko-ovocinárskeho kampusu v Modre**, kde vznikne špičkové centrum excelentnosti pre odborné vzdelávanie odborníkov v oblasti, vinárstva, vinohradníctva a ovocinárstva a živé laboratórium a testovacie prostredie (living-lab a test-bed) pre aplikáciu inovácií do praxe a vzdelávania;
- o **vybudovať a certifikovať tematickú cestu šľachtických rodov** s prepojením na Rakúsko, Maďarsko a Česko;
- o **vytvoriť sieť prístavísk na Morave a v Bratislave** a prepojiť vodácky a cyklistický turizmus so susednými štátmi;
- o **zaviesť komplexný systém podpory, vzdelávania a logistiky pre lokálnych producentov** vrátane ich zapojenia do regionálneho

marketingu a dodávok do školských zariadení v zriaďovateľskej pôsobnosti župy a v spolupráci s kampusmi v Modre a Bernolákove;

- o **obnoviť a celoročne sprístupniť sýpku v Čunove** ako súčasť Ekocentra s expozíciou o Dunaji, biodiverzite a adaptácii na zmenu klímy, a taktiež ako priestor pre vzdelávanie a komunitné podujatia;

- o **obnoviť synagógu vo Svätom Jure** ako kultúrno-informačné centrum židovskej histórie a odkaz rabína Chatam Sofera;

- o **v spolupráci s obcami, chovateľmi a vlastníkami pozemkov na Záhorí vybudovať sieť označených jazdeckých trás**, ktoré prepoja prírodné, kultúrne a turistické lokality s miestnymi službami a agroturistikou;

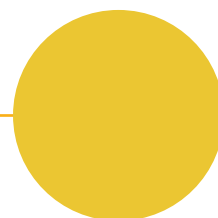
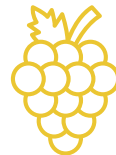
- o **podporovať obnovu tradičných ovocných sádov**, výsadbu pôvodných odrôd, včelárstvo, zadržiavanie vody v krajine a ko-

munitné environmentálne vzdelávanie.

- o **rozvíjať Malokarpatský salón vín** ako reprezentatívny priestor na prezentáciu najlepších vín regiónu, s dôrazom na transparentnosť a objektívnosť pri hodnotení, a prostredníctvom Vinárskej akadémie zabezpečiť celoživotné vzdelávanie vinárov a prepojenie s gastronómiou;

- o **pripraviť kaštieľ v Malinove** na transformáciu na národné centrum ochrany, výskumu a prezentácie archeologického dedičstva s expozíciami a priestorom pre kultúru;

- o **kontinuálne vytvárať podmienky pre rozvoj kultúrnej infraštruktúry ako aj rozvoj slobodnej kultúry** vychádzajúcej z komunít a prístupnej pre všetkých.

SÚČASNÝ STAV

Je namieste si otvorene priznať, že **ekonomický a spoločenský vývoj Slovenska dlhodobo upadá** a Slovenská republika sa stáva nekonkurencieschopnou na mape Európy a sveta. Táto situácia sa rovnako dotýka štátnych orgánov, ako aj samospráv. Zatiaľ čo **štát sa zmieta v zovretí rezortizmu** a vynakladá nemalé zdroje na neadresné riešenia, ktoré neprispievajú k náprave skutočných problémov krajiny, **samospráva sa aktuálne nachádza na limite schopnosti poskytovať svojim obyvateľom kvalitné verejné služby**. Je preto nevyhnutné prieročiť ku komplexnej reforme verejnej správy od ministerstiev cez miestnu štátnu správu a lokálnu a regionálnu samosprávu.

Táto reforma musí byť postavená na dátach a vychádzať z kompetenčného auditu celého verejnej správy. Je nevyhnutné vytvoriť štíhly štát so silnými regiónmi a samosprávami, transparentnou zodpovednosťou, kompetenčným rámcom a financovaním. Ako **župa sme pripravení byť regionálnou autoritou** v oblasti strategického plánovania a udržateľného rozvoja našich území, pretože špecifické problémy krajov v kontexte celého územia poznáme lepšie ako akákoľvek štátna inštitúcia. Nebojíme sa prevziať na seba nové kompetencie, pretože už dnes sa zaujímame a aktívne riešime problémy v oblastiach, kde nemáme priamu kompetenciu. Súčasný systém je vysoko nefunkčný, skostnatený a živí štruktúry, kde mnohé štátne inštitúcie s regionálnou alebo miestnou pôsobnosťou vykonávajú svoje úlohy iba deklaratívne, bez priameho výkonu a fyzického výsledku v území. Mnohé z týchto úloh sa týkajú práve plánovania a riadenia verejných politík, kde je nevyhnutné zohľadňovať nadobecný a regionálny aspekt, čo je hlavnou úlohou práve žúp. **Akékoľvek nové kompetenčné usporiadanie však so sebou musí niesť aj adekvátne finančné krytie.** Rovnako sa chceme starať o hospodársku činnosť na našom území a v spolupráci s územnými partnermi efektívne prinášať inovácie do verejných politík.

Ako samosprávy máme skúsenosti, víziu a sme pripravení na dialóg zmene Slovenska a reforme systému verejnej správy, ktorá sa musí týkať ako najmenších obcí, tak najsilnejších ministerstiev.

MOJÍM CIEĽOM DO ROKU 2030 JE:

- o v spolupráci so štátom a ostatnými partnermi **zrealizovať kompetenčný audit s cieľom vyhodnotenia efektívnosti, hospodárnosti a kvality vykonávaných kompetencií v súčasnom systéme;**

- o **presadzovať postupnú reformu systému verejnej správy na všetkých úrovniach** a vytvoriť štíhly štát s jasne definovanými úlohami a financovaním na všetkých úrovniach štátnej správy a samosprávy;

- o **presadzovať zavádzanie legislatívnych zmien v súvislosti s posilnením postavenia samospráv,** ich kompetenčnej zodpovednosti a stabilného a predvídateľného financovania;

- o osobitne **presadzovať posilňovanie postavenia samosprávnych krajov vo vzťahu k regionálnemu rozvoju** ako ich kľúčovej a nenahraditeľnej kompetencie;

- o **rozvíjať a presadzovať Regionálny kompas** ako univerzálny nástroj pre objektívne hodnotenie kvality života v okresoch a krajoch Slovenska postavený na overiteľných a dostupných dátach;

- o **presadzovať reformy európskych politík a využívania európskych štrukturálnych a investičných fondov** orientované na posilňovanie konkurencieschopnosti, postavené na dopredu definovaných a dátovo podložených prioritách, jasne definovaných cieľoch a kvalitatívne merateľných výsledkoch, vrá-

tane posilnenia postavenia regiónov v rámci programovania, implementácie, tak aj hodnotenia programov;

- o **zachovať a posilniť pozície Rady partnerstva ako regionálnej platformy** všetkých relevantných územných partnerov zodpovednej za adresný a integrovaný prístup pri riadení európskych a štátnych zdrojov;

- o v spolupráci s partnermi **presadzovať integrovaný prístup pri riešení štrukturálnych problémov** kraja postavený na zdieľaní know-how, ľudských zdrojov, s cieľom maximalizácie investičnej efektívnosti a budovania multifunkčnej infraštruktúry;

- o **vypracovať nový územný plán kraja (Konceptiu územného rozvoja regiónu)**, ktorá bude silným nástrojom regulácie udržateľnej mobility, kvality ovzdušia, zníženia negatívnych dopadov zmeny klímy, ochrany vodných zdrojov a prírodného bohatstva vrátane ochrany pôdy, lesov a vinohradov, ako aj nástrojom zabezpečenia kvalitných verejných služieb v oblasti vzdelávania, životného prostredia, sociálnych vecí a zdravotníctva;

- o kontinuálne **zvyšovať efektivitu v riadení procesov na Úrade BSK** v rámci modernizácie a integrácie informačných systémov, riadenia ľudských zdrojov, centrálnym zabezpečovaním podporných činností pri správe a chode organizácií v zriaďovateľskej pôsobnosti kraja;

- o **vytvoriť z Úradu BSK dátový hub pre strategické plánovanie a rozvoj verejných politík**, s kvalitnou dátovou architektúrou, vysokými štandardmi pri zbere, spracovaní, vyhodnocovaní a interpretácii dát a proklientskym prístupom pri ich sprístupňovaní verejnosti;

- o **rozvíjať inovačné partnerstvo BRAI-NEST ako platformu pre systematický a koordinovaný rozvoj hospodárskych a inovačných politík regiónu** s cieľom zvyšovať a naplňovať inovačný potenciál kraja a posilňovať pozíciu kraja ako hospodárskeho lídra krajiny;

- o v spolupráci s partnermi **rozvíjať koncept živých laboratórií (living-lab) a testovacích prostredí (testbed)** vo verejnom priestore s cieľom efektívnej aplikácie inovácií do verejných politík.

ĎURODROBA
**VOLEBNÝ
PROGRAM**
BRATISLAVSKÝ KRAJ V ROKU **2030**

Team
Bratislava♥

PS
Progresívne
Slovensko

D
DEMOKRATI

SaS
SLOBODA
SOLIDARITA

www.droba.sk

